Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΣΤΕΡΩΝ

Ο ΕΡΩΣ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΛΑ ΝΕΓΚΡΙ

(Ἀπὸ τ' «Ἀπομνημονεύματα» τῆς μεγάλης γοήσσης τοῦ κινηματογράφου)

Β'.

Στὸ προηγούμενο τεῦχος, ἀκούσαμε τὴ διάσημη ἠθοποιὸ τοῦ Κινηματογράφου Πόλα Νέγκρι, νὰ μᾶς ἐξιστορῆ πῶς γνώρισε τὸ Λένιν, σ' ἕνα καφενεῖο στὴ Γενεύη, τὶς παραμονὲς τοῦ μεγάλου πολέμου, τὸν καιρὸ δηλαδὴ ποὺ ὁ περίφημος «ἀστὴρ» ἦταν ἀκόμα μιὰ ταπεινὴ καὶ ἄσημη ἠθοποιὸς τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ θεάτρου τῆς Βαρσοβίας, ἐνῶ ὁ Ἐρυθρὸς Δικτάτωρ τριγυρνοῦσε, καταδιωκόμενος ἀπὸ Κράτος σὲ Κράτος.

Σήμερα, δίνουμε καὶ πάλι τὸ λόγο στὴν καλλιτέχνιδα, γιὰ νὰ μᾶς ἀφηγηθῆ τὴ συνέχεια ποὺ εἶχε τὸ τρυφερό της εἰδύλλιο μὲ τὸν μεγάλο κοινωνικὸ ἀνατροπέα:

«Ὅσο καλύτερα γνώριζα τὸ Λένιν, τόσο περισσότερο τὸν συμπαθοῦσα γιὰ τὰ ἔξοχα πνευματικὰ καὶ ψυχικά του χαρίσματα. Ἀπὸ μικρὸ παιδί, ἔζησα σ' ἕνα ἐπαναστατικὸ περιβάλλον, ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ὁ πατέρας μου ἦταν ἕνας ἀντάρτης κατὰ τοῦ Τσαρικοῦ ζυγοῦ, καὶ μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ἤμουν ἀρκετὰ ἐξοικειωμένη μὲ τὴν παράξενη ψυχολογία τῶν ἀνθρώπων ποὺ ζοῦν, κρατῶντας στὸ χέρι τους ἕνα ἀναμμένο ὄαυλό. Ὡστόσο, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ποτὲ ὥς τότε—οὔτε καὶ μέχρι σήμερα—δὲν μοῦ συνέβη νὰ γνωρίσω ἕναν ἐπαναστάτη τόσο περίεργο, ὅπως ὁ Λένιν.

Ἐκεῖνο ποὺ ἔκανε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μεγάλη ἐντύπωσι σ' ὁποιον γνώριζε τὸ Λένιν, ἦταν ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ ψυχικὴ δροσιὰ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν σκεπτόταν ἀπὸ τὸ πρωῒ ὥς τὸ βράδυ τίποτ' ἄλλο, παρὰ πῶς ν' ἀνατινάξη στὸν ἀέρα ἕνα ὁλόκληρο κοινωνικὸ σύστημα!.. Ἦταν ἀδύνατο νὰ φανταστῆ ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἀντίκρυζε τὸ χαμόγελο τοῦ Λένιν ἢ ποὺ θὰ τὸν ἄκουγε νὰ μιλάη μὲ συγκίνησι καὶ μὲ ζωηρὲς ποιητικὲς ἐκφράσεις γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τὰ πουλιά, ἦταν ἀδύνατο νὰ φανταστῆ ὅτι ἡ καρδιὰ τοῦ ἤρεμου αὐτοῦ ἀνθρώπου ἦταν ἕνα ἠφαίστειο σὲ διαρκῆ ἔκρηξι καὶ ὅτι στὸ μυαλό του περνοῦσαν διαρκῶς σχέδια ἐπαναστάσεων, πυρκαϊῶν, ἄγριες σκηνὲς πανικοῦ!

Ἕνα ἀπόγευμα, ἐνῶ κάναμε, ὁ Λένιν κι' ἐγώ, περίπατο σ' ἕνα ἀπὸ τ' ἀμέτρητα πάρκα τῆς Γενεύης καὶ ἐνῶ ἄκουγα τὸ φίλο μου νὰ μοῦ περιγράφη, μὲ ἀπάθεια καὶ ψυχραιμία, ἕνα σχέδιο γιὰ τὴν κατάληψι τῆς ἐξουσίας—ἕνα σχέδιο πού, γιὰ νὰ πραγματοποιηθῆ, θ' ἀπαιτοῦσε ἀφάνταστες ἀνθρώπινες θυσίες—εἶδα ξαφνικὰ τὸν ἐξόριστο ἐπαναστάτη νὰ στέκεται ἀκίνητος, νὰ διακόπτη τὴν ἀκατάσχετη εὐγλωττία του καὶ νὰ βγάζη δυνατὰ γέλια.

Τὸν κύτταξα παραξενεμένη.

—Τί πάθατε ; τὸν ρώτησα.

—Κυττᾶτε, κυττᾶτε! μοῦ εἶπε, δείχνοντας μὲ τὸ δάχτυλο ἕνα σημεῖο τῆς δενδροστοιχίας ποὺ ἁπλωνότανε μπροστά μας.

Ἀκολούθησα τὴ διεύθυνσι τοῦ βλέμματός του καὶ εἶδα δυὸ μικρὰ πουλάκια νὰ παίζουν καὶ νὰ κυνηγιοῦνται μεταξύ τους στὸ ἀμμόστρωτο ἔδαφος.

—Τί χαριτωμένο θέαμα! ψιθύρισε ὁ Λένιν, μὲ ὕφος ποὺ ἔτρεμε λίγο.

Τὸν κύτταξα προσεκτικώτερα—καὶ εἶδα ὅτι τὰ μάτια του εἶχαν δακρύσει!

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος, ποὶν ἀπὸ λίγη ὥρα, σχεδίαζε νὰ στείλη στὸ θάνατο, μὲ τόση ἐγκληματικὴ ἀναλγησία, χιλιάδες ἀνθρώπους, δάκρυζε τώρα, βλέποντας δυὸ πουλάκια νὰ παίζουν!..

Τὸ κακὸ ὅμως, μὲ τὸν Λένιν, ἦταν ὅτι τὸ ἔρριχνε διαρκῶς στὴ φιλοσοφία...

—Τί ὡραία ποὺ εἶνε ἡ ζωή! συνέχισε σκεπτικός. Ἤ, μᾶλλον, τί ὡραία ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν ἡ ζωή... Μὰ οἱ ἄνθρωποι δὲν μποροῦν νὰ χαροῦν πλατειὰ ὅλες τὶς ὠμορφιὲς ποὺ εἶνε σκορπισμένες γύρω τους... Καὶ δὲν μποροῦν νὰ τὶς χαροῦν, γιατί...

Καὶ ὁ Λένιν ἄρχισε, γιὰ ἑκατοστὴ ἴσως φορὰ ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ γνωριστήκαμε, νὰ μοῦ ἐκθέτη τὶς προσφιλεῖς θεωρίες του γιὰ τὴ μεγάλη κοινωνικὴ ἀδικία ποὺ παρατηρεῖται σήμερα καὶ γιὰ τὰ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἐξαφανιστῆ ἡ ἀνισότης μεταξὺ τῶν δυὸ τάξεων... Κι' ἐγὼ τὸν ἄκουγα, μαγνητισμένη ὄχι ἀπὸ τὴ διδασκαλία του—ὁ καϋμένος ὁ Λένιν τοῦ κάκου ἐπεχείρησε νὰ μὲ κάνη κομμουνίστρια—ἀλλ' ἀπὸ τὸν τόνο τῆς φωνῆς του, ἀπὸ τὴν ἀνήσυχη λάμψι τῶν ματιῶν του, ἀπὸ τὸ ὑπόκωφο πάθος ποὺ ἔβραζε στὸ κοντόχοντρο σῶμα του...

* * *

Ὁ Λένιν κοιμότανε πολὺ λίγο : πέντε ὧρες τὸ πολύ. Καὶ ἀπὸ τὶς ὑπόλοιπες δεκαεννιὰ ὧρες τοῦ εἰκοσιτετραώρου, τὶς δεκαεφτὰ τουλάχιστον τὶς περνοῦσε διαβάζοντας! Διάβαζε καὶ ὅταν περπατοῦσε στὸ δρόμο, καὶ ὅταν ἔτρωγε, καὶ ὅταν ἀκόμα συνομιλοῦσε μὲ κανέναν ἄλλον... Ὁμολογῶ ὅτι τὸν θαύμασα γι' αὐτὴν τὴν ἱκανότητά του! Ἴσως νὰ μὴ μὲ πιστέψετε ἂν σᾶς πῶ ὅτι συχνά, πολὺ συχνὰ διάβαζε βιβλία φιλοσοφικά, δυσκολοχώνευτα, βιβλία ποὺ ἀπαιτοῦν ἡσυχία καὶ συγκέντρωσι γιὰ νὰ ἐμβαθύνη στὸ νόημά τους, συζητῶντας συγχρόνως μὲ τρία καὶ τέσσερα πρόσωπα γιὰ θέματα σοβαρά!

—Δὲν κουράζεστε ; τὸν ρωτοῦσα. Θὰ σᾶς βλάψη τὸ πολὺ διάβασμα...

—Μπᾶ! μοῦ ἀπαντοῦσε. Ἔχω συνηθίσει πειὰ τὸ μυαλό μου σ' αὐτὴ τὴν ἄσκησι! Ὅλα εἶνε ζήτημα συνηθείας. Κακὸ θὰ μοῦ κάνη ὄχι τὸ διάβασμα, ἀλλ' ἂν πάψω ξαφνικὰ νὰ διαβάζω...

Εἶνε κάτι ἀπερίγραπτο ἡ ἐγκυκλοπαιδικὴ μόρφωσι τοῦ Λένιν. Δὲν ὑπῆρχε ζήτημα ποὺ νὰ μὴ τὸ κατέχη καλὰ—καλύτερα καὶ ἀπὸ τοὺς εἰδικούς. Καὶ τὸ πιὸ περίεργο εἶνε ὅτι ὁ Λένιν δὲν εἶχε οὔτε ἕνα βιβλίο μαζύ του! Ἦταν τόσο φτωχός, ὥστε μόλις ἀγόραζε ἕνα τόμο καὶ τὸν διάβαζε, τὸν πουλοῦσε ἀμέσως, γιὰ ν' ἀγοράση ἕνα ἄλλο βιβλίο. Ἐξ ἄλλου, δὲν μποροῦσε νὰ σχηματίση βιβλιοθήκη, ἀφοῦ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ περιφέρεται διαρκῶς ἐδῶ καὶ κεῖ, σὰν τὴν ἄδικη κατάρα, ἀφοῦ δὲν εἶχε ποτὲ μόνιμο τόπο διαμονῆς!..

Ὁ Λένιν διακρινότανε καὶ γιὰ ἕνα ἄλλο γνώρισμα : τὴν ἐξαιρετικὴ λιτότητά του. Ἔτρωγε πολὺ λίγο καί, στὴν ἀνάγκη, μποροῦσε νὰ κάνη καὶ πέντε μέρες χωρὶς νὰ βάλη τίποτα στὸ στόμα του. Βρισκόντουσαν, βέβαια, πολλοὶ ὁμοιδεάται του πρόθυμοι νὰ τὸν βοηθήσουν, ὅταν βρισκότανε σὲ δύσκολη οἰκονομικὴ θέσι. Ἦταν, ὅμως, τόσο περήφανος, ὥστε δὲν δεχότανε τὸ παραμικρό, ἔστω καὶ ἀπὸ τὸν πιὸ στενὸ φίλο του.

Ἕνα βράδυ, καταλαβαίνοντας ὅτι ἦταν νηστικός, τὸν προσκάλεσα νὰ τοῦ κάνω τὸ τραπέζι στὸ καφενεῖο ὅπου ἔτρωγα συνήθως, μὲ σπαρτιατικὴ λιτότητα.

—Εὐχαριστῶ, ἔφαγα! μοῦ ἀποκρίθηκε, ἀποφεύγοντας ὅμως νὰ κυττάξη τὶς φρυγανιές, τὸ βούτυρο καὶ τὸ μικρὸ σαμοβάρι ποὺ μοῦ ἔφερε τὸ γκαρσόνι.

—Δὲν πειράζει... πάρετε κάτι, γιὰ νὰ μοῦ κάνετε συντροφιά! τὸν παρακάλεσα.

—Ἔστω! ψιθύρισε τέλος. Δὲν θὰ σᾶς χαλάσω τὸ χατῆρι!

Καὶ πῆρε... δυὸ κομματάκια ζάχαρι!

* * *

Ἁπλᾶ, χωρὶς τὴν παραμικρὴ δόσι ματαιοδοξίας, θὰ σᾶς πῶ ὅτι ὁ Λένιν μ' ἀγάπησε!

Δὲν μοῦ τὸ εἶπε... Μὰ τί γυναῖκα θὰ ἤμουν ἂν δὲν καταλάβαινα ἀπὸ τὰ βλέμματα, ἀπὸ τὴ στάσι του ἀπέναντί μου, ὅτι τοῦ εἶχα ἐμπνεύσει ἕνα μεγάλο αἴσθημα ;

Ὅσο μεγάλος ἄνθρωπος καὶ ἂν ἦταν ὁ Λένιν, ἐξεδήλωσε τὸν ἔρωτά του, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ κοινοὶ θνητοί. Ὁ ἔρως παρουσιάστηκε σ' αὐτὸν μὲ τὰ ἴδια συμπτώματα ποὺ κάνει τὴν ἐμφάνισί του σ' ὅλους γενικὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Στὴν ἀρχή, ὁ Λένιν ἄρχισε νὰ μ' ἀποφεύγη καί, κάθε φορὰ ποὺ βρισκότανε μπροστά μου, τάχανε, δὲν ἤξερε πειὰ τί ἔλεγε, μπέρδευε τὰ λόγια του, κοκκίνιζε καί, γενικά, παρ' ὅλες τὶς προσπάθειές του, δὲν μποροῦσε νὰ κρύψη τὸ αἴσθημά του... Ἂν ὁ Λένιν δὲν ἦταν Λένιν, ἡ ἐρωτικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀδεξίου αὐτοῦ ἀνθρώπου ὁμολογῶ ὅτι θὰ μὲ διασκεδάζανε πολύ. Σεβόμουν, ὅμως, καὶ ἐκτιμοῦσα τόσο πολὺ τὸν καλό μου φίλο, ὥστε

Ἡ Πόλα Νέγκρι

οὔτε κὰν πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ μου ἡ σκέψι νὰ παίξω μαζύ του. Ἀπεναντίας τὸν λυπόμουν, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσα, παρ' ὅλη τὴν καλή μου διάθεσι, νὰ συμμερισθῶ τὸ αἴσθημά του. Ὁ Λένιν ἦταν, βέβαια, ἀνώτερος ἀπ' ὅλους τοὺς ἄνδρες ποὺ γνώρισα στὴ ζωή μου. Ὡστόσο, ἤμουν τότε μιὰ μικρὴ θεατρινοῦλα μὲ ὄνειρα καὶ φιλοδοξίες, μιὰ κοπέλλα ποὺ λαχταροῦσε νὰ γνωρίση τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς, τὸ μεθῦσι τῶν καλλιτεχνικῶν θριάμβων, τὸν ἴλιγγο τῆς ἐπιτυχίας. Ἐλπίζω ὅτι πολλὰ κορίτσια θὰ μὲ καταλάβουν—καὶ θὰ μὲ δικαιολογήσουν, ἐπειδὴ ἀρνήθηκα τὴν ἀγάπη ἑνὸς ἀνθρώπου, ὅπως ὁ Λένιν.

Ἐπειδή, ὅμως, δὲν ἤθελα νὰ βρεθῶ στὴ θέσι ν' ἀνακοινώσω στὸ Λένιν ὅτι δὲν ἔνοιωθα τίποτα ἄλλο γι' αὐτόν, παρὰ μονάχα ἐκτίμησι καὶ σεβασμό, ἐπειδὴ ἤθελα ν' ἀποφύγω τὴν ὀδυνηρὴ αὐτὴ σκηνή, προσποιήθηκα ὅτι δὲν κατάλαβα τί συνέβαινε στὴν ψυχή του.

Πέρασαν ἔτσι δεκαπέντε περίπου μέρες.

Στὸ διάστημα αὐτό, ἔβλεπα τὸν πόνο ζωγραφισμένο διαρκῶς στὸ πρόσωπο τοῦ Λένιν, καὶ μάντευα τὶς προσπάθειες ποὺ κατέβαλε γιὰ νὰ μὴν ἐξωτερικεύση τὸ αἴσθημά του...

Τέλος, ἔφτασε ἡ μέρα τῆς ἀναχωρήσεώς μου. Ἡ ἄδειά μου εἶχε λήξει καὶ ἔπρεπε νὰ γυρίσω στὴ Βαρσοβία, γιὰ νὰ ξαναπιάσω δουλειὰ στὸ Αὐτοκρατορικὸ θέατρο.

Ὁ Λένιν μὲ συνώδευσε ἀμίλητος ὥς τὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό.

Τὴ μέρα κείνη, ἦταν περισσότερο μελαγχολικὸς ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά.

Ὅταν τοῦ ἄπλωσα τὸ χέρι μου, γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσω, τὸ κράτησε στὸ δικό του καί, ἐκδηλώνοντας ἐπὶ τέλους ὅ,τι κρατοῦσε ὥς τότε κρυμμένο στὰ βάθη τῆς καρδιᾶς του, μοῦ εἶπε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ συγκίνησι :

—Τώρα ποὺ φεύγεις, μικρὴ μου Πόλα, γιὰ νὰ μὴ ξανασυναντηθοῦμε ἴσως στὸ μέλλον, μπορῶ νὰ σοῦ πῶ ὅτι σ' ἀγαπῶ... Ὦ! δὲν φαντάζεσαι τί δροσιὰ στάλαξε στὴν ψυχή μου ἡ παρουσία σου, αὐτὸν τὸν μῆνα!.. Δὲν σοῦ εἶπα, ὅμως, τίποτα, γιατὶ καταλάβαινα πὼς δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ σὲ κρατήσω κοντά μου, νὰ σ' ἀναγκάσω νὰ συμμερισθῆς τὴν τραχειὰ καὶ ἄχαρη ζωή μου... Οἱ δρόμοι μας εἶνε τόσο διαφορετικοί!.. Ἐσὺ εἶσαι γεννημένη γιὰ νὰ δοξαστῆς, γιὰ νὰ γνωρίσης τὴ λάμψι καὶ τὸν πλοῦτο... Κι' ἐγὼ γεννήθηκα γιὰ νὰ μὲ καταδιώκουν σὰν ἐπικίνδυνο ζῶο... Ἀντίο, Πόλα! Σοῦ εὔχομαι νὰ εὐτυχήσης... Σοῦ εὔχομαι νά...

Ἕνα διαπεραστικὸ σφύριγμα ἔκανε τὸ Λένιν νὰ σταματήση...

Τὸ τραῖνο ξεκίνησε.

Ἔρριξα στὸ Λένιν ἕνα δακρυσμένο βλέμμα καὶ πήδησα στὸ βαγόνι μου, χωρὶς νὰ μπορέσω νὰ τοῦ πῶ τίποτα, ἀπὸ τὴ συγκίνησι ποὺ μ' ἔπνιγε στὸ λαιμό!..

Καὶ ἀπὸ τότε δὲν τὸν ξανάδα πειά!..

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η ΓΕΛΩΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ!

Κάποτε ὁ λόρδος Νόρκλιφ εἶχε δώσει ραντεβοῦ μὲ μερικοὺς φίλους του, γιὰ νὰ πᾶνε ὅλοι μαζὺ στὸ θέατρο. Μόλις ὅμως πῆγε στὸ μέρος τῆς συναντήσεως, ἐδήλωσε στοὺς φίλους του ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς ἀκολουθήση στὸ θέατρο.

—Γιατί ; τὸν ρώτησαν οἱ φίλοι του κατάπληκτοι.

—Μ' ἔπιασε πόνος στὸ στομάχι καὶ δὲν αἰσθάνομαι καμμιὰ διάθεσι νὰ διασκεδάσω...

—Μήπως πάσχεις ἀπὸ δυσπεψία ; τὸν ρώτησε ἕνας φίλος του.

—Μάλιστα.

—Ἔ, λοιπόν, αὐτὸς εἶνε ἕνας λόγος περισσότερο νἄρθης μαζύ μας. Θὰ πᾶμε πρὸς χάριν σου σ' ἕνα θέατρο ποὺ παίζεται μιὰ ξεκαρδιστικὴ κωμωδία. Τὰ γέλια, καθὼς λέει ὁ μεγάλος Ἱπποκράτης, εἶνε τὸ καλύτερο φάρμακο γιὰ τὴν χώνευσι.

Ὁ λόρδος μετεπείσθη ἀπ' τὸ ἐπιχείρημα τοῦ φίλου του καὶ πῆγε στὸ θέατρο. Ἡ κωμωδία ἦταν ἐξυπνότατη καὶ τὸ κοινὸν γελοῦσε ἀδιάκοπα. Περισσότερο ἀπ' ὅλους γελοῦσε ὁ Νόρκλιφ, ὁ ὁποῖος, πρὶν νὰ τελειώση τὸ ἔργον, εἶπε στοὺς φίλους του :

—Ὁ μεγαλείτερος ἀπ' ὅλους τοὺς μεγάλους ἄνδρες, εἶνε ὁ Ἱπποκράτης. Ἀπὸ ἀπόψε καὶ πέρα θὰ γελάω διαρκῶς, θὰ γελῶ κάθε στιγμὴ κι' εἶμαι σίγουρος πὼς ποτὲ πειὰ δὲν θὰ μὲ πειράξη δυσπεψία...

ΣΚΕΨΕΙΣ, ΓΝΩΜΕΣ, ΑΞΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Δυστυχῶς, ἡ περισσότερες γυναῖκες συγγενεύουν μὲ τοὺς διαβόλους, παρὰ μὲ τοὺς ἀγγέλους. Γιὰ νἆναι λοιπὸν σίγουρος κανεὶς πὼς δὲν θὰ πέση στὰ νύχια ἑνὸς διαβόλου, πρέπει νὰ τὶς ἀποφεύγη ὅλες.

Α. Στρίνμπεργ

* * *

Δὲν ὑπάρχει φοβερώτερο θηρίο ἀπὸ μιὰ γυναῖκα, ποὺ φανέρωσε σ' ἕναν ἄνδρα τὴν ἀγάπη της, χωρὶς νὰ τὸν συγκινήση.

Δὶς Σκουνταρὺ

* * *

Ἡ γυναῖκα ἔχει καλλιτεχνικὴ ψυχή. Αἰσθάνεται κάθε τί ποὺ ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀναγκασμένος νὰ μάθη.

Α. Μυσσὲ

* * *

Ὅλες ἡ γυναῖκες ἀγαποῦνε, μὰ καμμιὰ δὲν ξέρει ν' ἀγαπᾶη στ' ἀλήθεια.

Ἀλ. Δουμᾶς, υἱὸς

* * *

Ἡ δύναμις τῆς γυναίκας εἶνε κυρίως καταστρεπτική. Μιὰ γυναῖκα μπορεῖ νὰ γκρεμίση μέσα σὲ μιὰ μέρα, ὅ,τι ἔχτισε ἕνας ἄνδρας μέσα σ' ἕνα χρόνο.

Δημοσθένης

* * *

Ἡ γυναῖκα κατέχει χίλιους δυὸ τρόπους γιὰ νὰ γίνη θελκτική.

Μοντεσκιὲ

* * *

Ἡ παντρειὰ χωρὶς παιδιά, εἶνε ἕνας κόσμος χωρὶς ἥλιο.

Ἅγιος Αὔγουστῖνος

* * *

Ὁ ἔρωτας εἶνε ἕνα περαστικὸ πουλί, τὸ ὁποῖον ἡ γυναῖκες περιμένουν μὲ περιέργεια στὴν νεότητά τους, τὸ κρατοῦν μ' εὐχαρίστησι στὴν ὥριμη ἡλικία τους καὶ τὸ ἀφήνουν μὲ μεγάλη λύπη τους νὰ φύγη, ὅταν γεράσουν.

Βολταῖρος

* * *

Ἡ γυναῖκες ποὺ δὲν εἶνε σταθερὲς στὸν ἔρωτα, μοιάζουν μὲ τὰ σκυλιὰ τοῦ δρόμου, ποὺ ἀγαποῦν τὰ κόκκαλα καὶ ὄχι ἐκείνους ποὺ τοὺς τὰ ρίχνουν.

Ἀνδ. Δυπουῖ

* * *

Δὲν ὑπάρχει θυμίαμα, ποὺ νὰ προξενῆ δυνατώτερο πονοκέφαλο σὲ μιὰ γυναῖκα, ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ δὲν καίγεται γι' αὐτήν.

Ρώσμπρυν

* * *

Μπορεῖ κανεὶς ἄφοβα νὰ πῆ ὅτι τὰ δάκρυα τῆς γυναίκας εἶνε ἡ σάλτσα τῆς πονηριᾶς της.

Πόπλιος Σύρος

* * *

Ὦ ! πόσον προνοητικὴ εἶνε ἡ φύσις ! Δίνει στὸν καθένα καὶ τὸ παιχνίδι του : Τὴν βιζάστρα στὸ παιδί, τὸ παιδὶ στὸν ἄνδρα, τὸν ἄνδρα στὴ γυναῖκα καὶ τὴν γυναῖκα στὸ διάβολο !...

Β. Οὐγκὼ

* * *

Ὁ γάμος εἶνε ἕνα γεφύρι, ποὺ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὸν Παράδεισο.

Ζὲνδ—Ἀβέστα

* * *

Δεῖξτε μου τὸ καλλιντήρι μιᾶς γυναίκας, καὶ θὰ σᾶς πῶ τί εἶνε.

Μπαλζὰκ

* * *

Ὁ σύζυγος εἶνε ἕνα ἔμπλαστρον, τὸ ὁποῖον γιατρεύει ὅλες τὶς ἀρρώστειες τῶν κοριτσιῶν.

Μολιέρος

* * *

Ὅταν ὁ ἔρως συνοδεύεται μὲ τρόπους καλούς, εἶνε ἕνας Θεός, ὅταν ὅμως μὲ κακοὺς, ἕνα κτῆνος :

Λὰ Ρὸς

* * *

Οἱ περισσότεροι ἀπ' τοὺς ἄνδρες εἶνε ἄπιστοι. Δὲν ὑπάρχει οὔτε ἕνας, ποὺ νὰ μπορῆ νὰ κερδίση τὴν ἐμπιστοσύνη μιᾶς γυναίκας, οὔτε ἕνας, ποὺ νὰ μὴν τὶς ἀπατᾶ ἢ νὰ μὴν εἶνε ἕτοιμος νὰ τὶς ἀπατήση.

Κάτουλλος

* * *

Ὅσοι παντρεύονται ἀπὸ ἔρωτα, τυφλώνονται ἀπὸ τὸ ἕνα μάτι, ἀλλὰ ἐξασφαλίζουν μιὰ ἐλεύθερη εἴσοδο στὸν Παράδεισο. Ὅσοι παντρεύονται ἀπὸ συμφέρον, δὲν παθαίνουν καμμιὰ βλάβη στὰ μάτια, ἀλλὰ μπαίνουν στὴν Κόλασι. Ὅσοι, τέλος, δὲν παντρεύονται, δὲν πᾶνε οὔτε στὸν Παράδεισο, οὔτε στὴν Κόλασι, οὔτε καὶ παθαίνουν τίποτε. Αὐτοὶ εἶνε ἀνώτεροι κι' ἀπ' τὸ Θεὸ κι' ἀπ' τὸ διάβολο.

Κάρμεν Σύλβα

* * *

Ὁ ἔρως εἶνε μιὰ ἀρρώστεια, τοῦ ἔχει τρεῖς περιόδους : Τὴν ἐπιθυμία, τὴν κατάκτησι καὶ τὸν κόρο.

Μελὰν

* * *

Ἡ γυναῖκες ἀγαποῦν πολὺ τοὺς γενναίους καὶ τρελλαίνονται γιὰ τοὺς φρασεῖς.

Θερβαντὲς